

πληρωτή Καθηγητή το 1986 και σε Τακτικό Καθηγητή το 1990. Κατείχε επίσης θέση επισκέπτη καθηγητή σε κορυφαία ερευνητικά κέντρα, συμπεριλαμβανομένων του IBM Watson Research Center, MIT Laboratory for Computer Science, GIP Altair, INRIA Rocquencourt. Είχε την επιμέλεια μαζί με άλλους συναδέλφους της έκδοσης του νέου περιοδικού Constraints, όπως και του περιοδικού Information and Computation, ACM Transactions on Database Systems, SIAM Journal of Computing, Theoretical Computer Science, και Journal of Logic Programming. Ακόμη υπήρξε μέλος και πρόεδρος επιτροπών κρίσης, αλλά και προσκεκλημένος ομιλητής, σε πολλά από τα εξέχοντα διεθνή συνέδρια της επιστήμης των υπολογιστών.

Ο Πάρις Κανελλάκης συνέβαλε σημαντικά σε πολλές περιοχές έρευνας, συμπεριλαμβανομένων του συναρτησιακού προγραμματισμού, των επαγωγικών και αντικειμενοστραφών βάσεων δεδομένων, της θεωρίας των βάσεων δεδομένων, του παράλληλου προγραμματισμού με ανοχή στα λάθη (fault-tolerant parallel computation) και του προγραμματισμού περιορισμών. Αναγνωρίζοντας την σημαντική συμβολή του στην Επιστήμη των Υπολογιστών, ο μεγαλύτερος διεθνής επιστημονικός οργανισμός στον χώρο της Επιστήμης των Υπολογιστών, το Association of Computing Machinery (ACM), θέσπισε το Βραβείο "Κανελλάκη" Θεωρίας και Εφαρμογής που θα απονέμεται σε ένα άτομο ή ομάδα ατόμων για ένα συγκεκριμένο

θεωρητικό επίτευγμα, που είχε σημαντικό και αποδεδειγμένο αποτέλεσμα σε πρακτικά θέματα πληροφορικής. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο παραπάνω οργανισμός δίνει μόνο άλλα δύο βραβεία στο όνομα κάποιων ερευνητών με σημαντική συμβολή στην Επιστήμη των Υπολογιστών, των Turing και Goedel.

Ήταν για μας, και για όλους όσους γνώρισαν τον Πάρι Κανελλάκη ως άνθρωπο αλλά και επιστήμονα, μια ξεχωριστή τιμή η αισθανόμαστε κοντά του. Θα συνεχίσουμε έτσι όλοι κρατώντας ζωντανή την μνήμη του.

Αθήνα, Νοέμβριος 1996
Φώτω Αφράτη-Τίμος Σελλής

Παραδοσιακός Πολιτισμός

Ελληνικοί Χοροί - Θέατρο «Δόρα Στράτου»

Το Θέατρο «Δόρα Στράτου» είναι ένας οργανισμός μοναδικός στο είδος του στον κόσμο, με πολυποικίλλες δραστηριότητες.

Είναι ένα θέατρο διαφορετικό από τα άλλα, ένα χορευτικό συγκρότημα, ένας εκπαιδευτικός και ερευνητικός οργανισμός και συγχρόνως ένα ιδιόμορφο μουσείο.

Το Σωματείο «Ελληνικοί Χοροί - Δόρα Στράτου» ιδρύθηκε το 1953 από την Δόρα Στράτου. Η Στράτου με σπουδές στο κλασικό τραγούδι, κατάφερε να κινητοποιήσει το ενδιαφέρον της Πολιτείας και ιδιωτών, και με την οικονομική τους υποστήριξη πραγματοποίησε το όραμά της, να σώσει από την λήθη τον γνήσιο ελληνικό χορό δημιουργώντας γι' αυτόν ένα "ζωντανό μουσείο", το οποίο αργότερα επεκτάθηκε σε άλλες δραστηριότητες. Πίστευε στην διατήρηση των χορών ως απόδειξη της συνέχειας της ελληνικής φυλής.

Μέλη του Σωματείου είναι επίλεκτα άτομα που με την επιστημονική, επαγγελματική ή άλλη τους ιδιότητα, προσφέρουν αφιλοκερδώς τις υπηρεσίες τους. Μεταξύ των μελών συγκαταλέγονται ερευνητές με ιδιαίτερο κύρος στον χώρο της μελέτης του παραδοσιακού πολιτισμού, στην πλειοψηφία τους καθηγητές ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων.

Η συλλογή φορεσιών

Η Δόρα Στράτου κατόρθωσε, αγοράζοντας συνεχώς επί 30 χρόνια παλιές φορεσιές από τα χωριά, να προικίσει το σωματείο με την μεγαλύτερη συλλογή της Ελλάδας: 2.500 πλήρεις φορεσιές από όλες τις περιοχές, πολλά παραδοσιακά κοσμήματα, καθώς και ένας μεγάλος αριθμός αντικειμένων (παραδοσιακά υποδήματα, μάρκες, σαβιά, μαντήλια, κουνούνια κλπ.). Φορεσιές σαν αυτές δεν υπάρχουν πλέον στα χωριά, ούτε μπορούν να ξαναγίνουν γιατί έχουν χαθεί τα υλικά και οι τεχνίτες.

Η συλλογή αυτή αποτελεί συγχρόνως την ιματιοθήκη του Θεάτρου, παρουσιάζει δηλαδή την ιδιομορφία σε σύγκριση με τις συλλογές των μουσείων ότι οι φορεσιές φοριούνται, ζουν στην σκηνή του Θεάτρου, με τα αντίστοιχα προβλήματα συντήρησης και

φύλαξης. Περίπου 1.000 φορεσιές φοριούνται στις παραστάσεις κάθε καλοκαίρι. Ειδικευμένο προσωπικό βοηθά τους χορευτές να ντυθούν σωστά και φροντίζει για την αντιμετώπιση των φθορών, την αποθήκευση, το καθάρισμα κλπ. Μερικές φορεσιές είναι πάρα πολύ βαρείες, άλλες είναι κεντημένες με χρυσή κλωστή.

Οι χοροί και η μουσική

Ένα άλλο κατόρθωμα της Δόρας Στράτου ήταν ότι, εκείνη πρώτη έφερε μέσα στο Θέατρο ομάδες χορευτών από το κάθε χωριό για να διδάξουν αυθεντικά τους χορούς. Η Στράτου ήταν η μόνη που έφαξε και βρήκε το πρωτότυπο, όταν όλοι οι άλλοι έψαχναν για χορογραφικές ιδέες στις παραστάσεις των ξένων συγκροτημάτων.

Έτσι δημιουργήθηκε μια "σχολή" στην αντιμετώπιση του παραδοσιακού χορού, και το Θέατρο έγινε φυτώριο για αμέτρητους χορευτές που κατόπιν ανέλαβαν περιφερειακά συγκροτήματα και μεταλαμπάδευσαν την προσήλωση στην αρχική μορφή των χορών και στην σεμνή παρουσίασή τους.

Το ίδιο έγινε με την μουσική. Το Θέατρο καλούσε τους καλύτερους οργανοπαίχτες από τα χωριά, που πολλοί έβγαναν για πρώτη φορά από την περιοχή τους. Οι περισσότεροι

γνωστοί τραγουδιστές και οργανοπαίχτες που εμφανίζονται σήμερα στην δισκογραφία δημοτικής μουσικής, έχουν πρωτοεμφανιστεί στην "Δόρα Στράτου".

Άλλο καύχημα του συγκροτήματος είναι ότι δεν έχει ούτε δάσκαλο ούτε χορογράφο. Δεν υπάρχει μεγάλο χορευτικό συγκρότημα στον κόσμο με αυτό το χαρακτηριστικό. Οι χοροί παρουσιάζονται όπως χορεύτηκαν από τους φυσικούς φορείς τους, με τις ελάχιστες σκηνικές προσαρμογές. Οι νέοι χορευτές μαθαίνουν τους χορούς με τον παραδοσιακό τρόπο: αντιγράφουν το τοπικό ιδίωμα χορεύοντας απλώς δίπλα στους παλιούς.

Στον ελληνικό παραδοσιακό χορό τα βήματα είναι σχετικά απλά, η ουσία βρίσκεται στο ύφος, το οποίο διαφέρει σημαντικά από τόπο σε τόπο και είναι δύσκολο να αποδοθεί. Ένας προικισμένος χορευτής πρέπει να χορεύει πολύ με καλή μουσική και με χορευτές που κατέχουν το ύφος, για να εμποτιστεί με αυτό. Αυτός που σέρνει τον χορό έχει τον πιο σημαντικό ρόλο γιατί βρίσκεται σε επαφή με τους οργανοπαίχτες και ερμηνεύει το κομμάτι, μεταδίδοντας στους άλλους το ιδιαίτερο χρώμα της εκτέλεσης.

Το θέατρο

Στον Λόφο Φιλοπάππου, διαμορφώθηκε ένα θέατρο ειδικά για την "Δόρα Στράτου", 1.000 θέσεων με μόνιμο σκηνικό του Σπύρου Βασιλείου.

Η σκηνή είναι ιδιαίτερα μεγάλη ώστε να επιτρέπει την ανάπτυξη των χορών σε κύκλο, όπως περίπου γίνεται στις πλατείες των χωριών και στα πανηγύρια. Δίπλα στο θέατρο κατασκευάστηκε μια κλειστή αίθουσα για τις πρόβες και τα μαθήματα.

Το συγκρότημα

Το χορευτικό συγκρότημα αποτελείται από 50 χορευτές, 25 άντρες και 25 γυναίκες νεαρής ηλικίας. Επιπλέον συμμετέχουν σε μόνιμη βάση, χορευτές καταγόμενοι από ειδικές περιοχές, όπως η Κρήτη ή ο Πόντος, και χορευτές που καλούνται σε έκτακτη βάση από άλλες περιοχές. Το κυρίως μουσικό συγκρότημα αποτελείται από 15 οργανοπαίχτες και δύο τραγουδιστές, όπου προστίθενται πάλι οι μετακαλούμενοι για ορισμένες περιοχές.

Πρόβες γίνονται καθημερινά πριν από την παράσταση επί 1 1/2 ώρα, πάντα μαζί με τους μουσικούς, ώστε να διατηρείται η στενή σχέση μουσικού-χορευτή που χαρακτηρίζει τον παραδοσιακό χορό.

Οι παραστάσεις

Η Δόρα Στράτου είχε στενές φιλικές σχέσεις με τους επιφανέστερους δημοουργούς και συνεργάστηκε μαζί τους για την διαμόρφωση του θεάματος. Μεταξύ αυτών οι: Μανόλης Ανδρόνικος, Φοίβος Ανωγειανάκης, Σπύρος Βασιλείου, Δέσπω Διαμαντίδου, Κωνσταντίνος Δοξιάδης, Μάρκος Δραγούμης, Σίμων Καράς, Κάρολος Κουν, Δημήτρης Λουκάτος, Δημήτρης Μητρόπουλος, Γιάννης Τσαρούχης, Αντώνης Φωκιάς, Μάνος Χατζηδάκης, Αγγελική Χατζημιχάλη, Δημήτρης Χορν. Σαν χορευτές πέρασαν από το συγκρότημα μεταξύ άλλων οι μετέπειτα σκηνοθέτες Κώστας Γαβράς και Κώστας Τοιάνος, η ενδυματολόγος Τατιάνα Γιαννιρά και η λαογράφος Αλίχη Λάμπρου.

Η Δόρα Στράτου, έδωσε έμφαση στην ποιότητα (προσέχοντας την κάθε λεπτομέρεια με τον πιο σχολαστικό

τρόπο) και στην πιστότητα, φροντίζοντας να μην απομακρυνθεί από το παραδοσιακό πρότυπο. Κατάλαβε ότι οι ελληνικοί χοροί διακρίνονται για την τελετουργικότητά τους και όχι για την κινησιακή τους θεαματικότητα.

Το μέγεθος του ρεπερτορίου είναι τεράστιο, σε σύγκριση με κάθε άλλο συγκρότημα: μπορεί να παρουσιάσει 80 διαφορετικές περιοχές της Ελλάδας. Δηλαδή έχει για την κάθε περιοχή, χωριό ή νησί την αντίστοιχη φορεσιά, τους χορούς και την μουσική σε αυθεντική εκτέλεση.

Η έρευνα

Από τις παλιότερες επιτόπιες έρευνες που είχε κάνει η Δόρα Στράτου, έχει συγκεντρωθεί πολύτιμο λαογραφικό υλικό σε φωτογραφίες, κινηματογραφημένες, ηχογραφήσεις κλπ. Τώρα νέες έρευνες διεξάγονται με επιστημονική μεθοδολογία και τα αποτελέσματά τους δημοσιεύονται σε περιοδικά και συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Παράλληλα, λειτουργεί μια ομάδα έρευνας για τον αρχαίο ελληνικό χορό με τα αντίστοιχα μαθήματα, διαλέξεις, σεμινάρια, εκθέσεις και δημοσιεύσεις.

Με την επίβλεψη του καθηγητή του Παν/μιου Πατρών και επισκέπτη καθηγητή του Παν/μιου των Παρισίων *Αλκη Ράφτη* ο οποίος από το 1987 είναι Πρόεδρος του Δ.Σ. εκπονούνται διδακτορικές διατριβές και μεταπτυχιακές μελέτες με θέματα σχετικά με τον χορό. Πολύ συχνά, φοιτητές ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων που εκπονούν εργασίες, ζητούν βοήθεια στη μεθοδολογία, τη βιβλιογραφία και γενικά την πληροφόρηση.